

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

Анатолій Діброва

«30» травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів

Протокол №12 від «29» травня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри

Лемішко

Олена Лемішко

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Корпоративні фінанси»

Біляк

Юлія Біляк

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Корпоративні фінанси

Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма	«Корпоративні фінанси»
Факультет	Економічний
Розробники	К.е.н., доцент Біляк Ю.В.

Київ – 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	«Корпоративні фінанси»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	300	
Кількість кредитів ECTS	10	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	<i>Курсова робота з корпоративних фінансів</i>	
Форма контролю	Залік/Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	
Семестр	5,6	
Лекційні заняття	60	
Практичні, семінарські заняття	60	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	180	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	

2. Мета та завдання та компетентності навчальної дисципліни.

Дисципліна «Корпоративні фінанси» вивчає фінансові відносини в процесі створення, функціонування, реорганізації та припинення діяльності корпорацій. Розвиток ринкових відносин в Україні обумовлює актуальність підготовки фахівців, обізнаних з досягненнями світової науки та практики управління фінансами корпорацій та особливостями діяльності вітчизняних корпорацій.

Мета дисципліни – дати студентам належні теоретичні знання та практичні навички управління фінансами корпорацій. Основним об'єктом розгляду при вивченні курсу є фінанси корпорацій, створених у формі акціонерних товариств.

Завдання навчальної дисципліни – вивчення теоретичних основ та прикладних методів щодо операцій з корпоративними цінними паперами, особливостей складання фінансової звітності корпорацій, а також набуття практичних навичок визначення вартості капіталу корпорації та прийняття відповідних рішень.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність. СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК12. Здатність формувати та приймати фахові рішення у сфері корпоративних фінансів суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

СК 13. Здатність системно оцінювати фінансові показники для обґрунтування ефективних управлінських рішень на підприємстві.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР24. Знати і вміти застосовувати на практиці методи та інструменти ідентифікації та розв'язання проблем в сфері корпоративних фінансів.

ПР25. Виявляти резерви підвищення ефективності управління корпоративними фінансами підприємства.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Корпоративні фінанси»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ												
Тема 1. Сутність і роль корпоративних фінансів у ринковій економіці	32	6	6			20						
Тема 2. Фундаментальні концепції корпоративних фінансів	34	7	7			20						
Тема 3. Фінансова звітність корпорацій та її аналіз	34	7	7			20						
Разом за змістовим модулем 1	100	20	20			60						
Змістовий модуль II. КАПІТАЛ КОРПОРАЦІЙ												
Тема 4. Власний капітал	32	6	6			20						
Тема 5. Борговий капітал	34	7	7			20						
Тема 6. Емісія корпоративних цінних паперів	34	7	7			20						
Разом за змістовим модулем 2	100	20	20			60						
Змістовий модуль III. ДРАЙВЕРИ СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ												
Тема 7. Ризик і оцінка вартості капіталу	32	6	6			20						
Тема 8. Структура капіталу і вибір джерел залучення капіталу	34	7	7			20						
Тема 9. Доходний підхід в оцінці вартості компанії: моделі дисконтованих грошових потоків (DCF)	34	7	7			20						

Разом за змістовим модулем 3	100	20	20			60						
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)	30											
Усього годин	300	60	60			180						

4. Теми семінарських занять – відсутні за навчальним планом

5. Теми практичних занять

Номер теми	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	Сутність і роль корпоративних фінансів у ринковій економіці	6
Тема 2	Фундаментальні концепції корпоративних фінансів	7
Тема 3	Фінансова звітність корпорацій та її аналіз	7
Тема 4	Власний капітал	6
Тема 5	Борговий капітал	7
Тема 6	Емісія корпоративних цінних паперів	7
Тема 7	Ризик і оцінка вартості капіталу	6
Тема 8	Структура капіталу і вибір джерел залучення капіталу	7
Тема 9	Доходний підхід в оцінці вартості компанії: моделі дисконтованих грошових потоків (DCF)	7
ВСЬОГО		60

6. Теми самостійної роботи

Номер теми	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	Формування та розвиток корпоративних відносин в Україні	20
Тема 2	Розвиток теорії корпоративних фінансів в сучасних умовах	20
Тема 3	Аналіз фінансової звітності	20
Тема 4	Балансова та ринкова вартість власного капіталу. Показники ринкової вартості акцій	20
Тема 5	Кредитний рейтинг	20
Тема 6	Порядок випуску та розміщення акцій	20
Тема 7	Нейтралізація фінансових ризиків	20
Тема 8	Джерела формування фінансового капіталу підприємства	20
Тема 9	Моделі дисконтованих грошових потоків	20
ВСЬОГО		180

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання для самоперевірки.

1. Сутність, мета і функції корпоративних фінансів.

2. Теоретична концепція вартості капіталу і концепція грошових потоків.
3. Економічна сутність та класифікація капіталу акціонерного товариства.
4. Балансова та ринкова вартість власного капіталу. Показники ринкової вартості акцій.
5. Порядок випуску та розміщення акцій.
6. Порядок збільшення (зменшення) статутного фонду АТ, основні цілі.
7. Економічна сутність корпоративної фінансової політики.
8. Теорія асиметричності інформації К. Ерроу.
9. Економічна природа і класифікація капіталу.
10. Сутність та складові боргового капіталу.
11. Класифікація джерел фінансових ресурсів корпорації.
12. Ефект фінансового левериджу (важеля).
13. Склад позикового і залученого капіталу корпорації та оцінка вартості залучення.
14. Методи визначення вартості (ціни) компанії.
15. Фінансові інструменти корпорацій.
16. Середньозважена і гранична вартість капіталу.
17. Методи розрахунку оптимальної вартості капіталу.
18. Роль економічної доданої вартості в управлінні капіталом корпорації.
19. Джерела фінансування інвестицій (капітальних вкладень).
20. Використання чистого прибутку корпорації.

Комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Основна увага у принципах ЄБРР повернута до відносин «зацікавлених сторін» та створення балансу їх інтересів у діяльності акціонерного товариства.

Головними вважаються відносини:

- а) конкурентами;
- б) акціонерами;
- в) постачальниками;
- г) покупцями;
- д) громадськістю;
- е) державною та місцевою владою;
- ж) співробітниками;
- з) клієнтами.

2. Стартовий капітал з виділенням часток, рівної номінальної вартості притаманний такій організаційно - правовій формі:

- а) акціонерне товариство;
- б) товариство з обмеженою відповідальністю;
- в) повне товариство;
- г) командитне товариство;
- д) товариство з додатковою відповідальністю.

3. Велика роль фіктивного капіталу - якість притаманна такій моделі корпоративного управління:

- а) китайській;
- б) англо-американській;
- в) німецькій;
- г) східноазійській;
- д) японській;
- е) південноамериканській.

4. Функція, відповідно до котрої в разі прийняття фінансових рішень варто враховувати преференції капіталодавців щодо періоду вкладень, рівня ризиковості та майнового стану:

- а) системотворча;
- б) описова;
- в) діагностична;
- г) трансформації;
- д) інструментальна;
- е) експертна;
- ж) практично-прикладна;
- з) прогностична;
- и) комунікативна.

5. Переваги та недоліки корпоративної форми господарювання вкажіть вірні відповідності.

А. переваги	1. корпоративні підприємства здатні залучати значний додатковий капітал і розширювати масштаби своєї діяльності
	2. корпоративні підприємства є предметом державного регулювання, адже підпадають під дію багатьох законодавчих норм
	3. існування так званого франшизного податку в окремих країнах, зокрема в США, який сплачується за право ведення діяльності під корпоративним брендом
Б. недоліки	4. відособлення функцій управління та функції власності обумовлює високу фінансову стійкість корпоративних підприємств
	5. внесення змін до установчих документів корпоративного підприємства ускладнене через формалізацію
	6. високий юридичний захист інтересів, адже і акціонери, і власне корпорація мають право відстоювати свої інтереси у суді

6. Неокласична економічна теорія базується на дослідженні:

- а) сумарних економічних величин;
- б) середніх економічних величин;
- в) граничних економічних величин;
- г) правильної відповіді немає.

7. Назвіть теорії, що відносяться до концепцій поведінкового менеджменту:

- а) школа людських відносин Э. Мэйо;
- б) теорія «ідеальної бюрократії» М. Вебера;
- в) класична школа А. Файоля;
- г) школа поведінкових наук;
- д) школа наукового керування Ф. Тейлора.

8. Назвіть ключові ідеї наукового управління Ф. Тейлора:

- а) керування здійснюється на основі абстрактних правил;
- б) правила й регулятори діяльності кожної посади;
- в) ієрархія визначає взаємини між посадами;
- г) ідеальний службовець діє без усяких емоцій;
- д) акцент на завданнях навчання, відбору й тренування працівників.

9. Назвіть принципи класичної школи А. Файоля:

- а) вимір праці - вимір праці робочим часом;
- б) влада й відповідальність;
- в) єдність керівництва;
- г) бюрократична система ієрархічна;
- д) праця як індивідуальна діяльність.

10. Процесний підхід як концепція управлінської думки був вперше запропонований .....

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

11. Фінансова безпека підприємства - це:

а) стан підприємства, який характеризується фінансовою стабільністю і стійкістю, забезпеченістю фінансовими ресурсами, збалансованістю фінансових потоків та розрахункових відносин, ефективністю фінансово-економічної діяльності, рівнем контролю за внутрішніми і зовнішніми ризиками;

б) рівень забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами, достатніми для виконання існуючих зобов'язань;

в) здатність фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів;

г) ступінь захищеності фінансових прав власників.

12. Головною загрозою фінансовій безпеці підприємства є:

а) фінансова криза підприємства;

б) фінансова нестабільність підприємства;

в) нестача фінансових ресурсів;

г) дефіцит оборотного капіталу.

13. Причинами порушення фінансової рівноваги на підприємстві є:

а) зниження рівня платоспроможності і кредитоспроможності;

б) високий рівень витрат зумовлених дорожчими технологіями;

в) диспропорції у процесі розвитку виробництва, що виникають у матеріальному, фінансово-економічному планах, під час зовнішніх конфліктів підприємства пов'язаних з виробничим процесом;

г) вірна відповідь а) та б).

14. До критеріїв, які відображають рівень фінансової безпеки підприємства у межах складової «фінансова незалежність» належать:

а) ліквідність та платоспроможність;

б) інвестиційна та інноваційна активність;

в) ресурсо озброєність виробництва;

г) конкурентоспроможність продукції підприємства.

15. До критеріїв, які відображають рівень фінансової безпеки підприємства у межах складової «ефективність функціонування» належать:

а) ліквідність та платоспроможність;

б) інвестиційна та інноваційна активність;

в) витрати місткість виробництва;

г) ресурсний, науковий і виробничо-технічний потенціал.

16. До критеріїв, які відображають рівень фінансової безпеки підприємства у межах складової «здатність до розвитку» належать:

а) ліквідність та платоспроможність;

б) інвестиційна та інноваційна активність;

в) витрати місткість виробництва;

г) ресурсний, науковий і виробничо-технічний потенціал;

д) стабільність законодавства у сфері підприємництва, відсутність дискримінаційних дій з боку адміністративних органів, розвинена інфраструктура безпеки підприємництва.

17. Показниками-індикаторами рівня фінансової незалежності підприємства є:

- а) відношення дебіторської заборгованості до кредиторської;
- б) фондоддача основних засобів;
- в) коефіцієнт зносу матеріально – технічної бази;
- г) операційні витрати на одну гривню реалізованої продукції.

18. Показниками-індикаторами ефективності функціонування підприємства є:

- а) відношення дебіторської заборгованості до кредиторської;
- б) фондоддача основних засобів;
- в) коефіцієнт оборотності активів;
- г) вірна відповідь б) та в).

19. Найбільш відомою серед кількісних моделей прогнозування банкрутства підприємства є п'яти факторна модель:

- а) Альтмана;
- б) Аргенті;
- в) Бівера;
- г) Фултона.

20. Вписати правильну відповідь. Сукупність наявних та потенційно можливих явищ і чинників, що створюють небезпеку для реалізації інтересів підприємства у економічній сфері ..... (загрози економічній безпеці підприємства).

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

21. Комплексний фундаментальний аналіз проводиться на таких рівнях:

- а) на зовнішньому;
- б) на внутрішньому;
- в) на регіональному;
- г) на зовнішньому і внутрішньому;
- д) немає правильної відповіді.

22. Розрізняють два способи проведення оцінки майна:

- а) масовий і аналітичний;
- б) масовий і експертний;
- в) експертний і статистичний;
- г) аналітичний і статистичний;
- д) немає правильної відповіді.

23. На сьогоднішній день можна виділити три групи основних методів оцінки вартості корпорації:

- а) балансові методи, статистичні методи, регресійні методи;
- б) балансові методи, методи, що використовують аналіз доходів і грошових потоків, методи, засновані на порівнянні ринкової інформації;
- в) регресійні, статистичні, інформаційні методи;
- г) методи, що використовують аналіз доходів і грошових потоків, статистичні методи, методи, засновані на порівнянні ринкової інформації;
- д) немає правильної відповіді.

24. При оцінці вартості корпорації і його елементів використовуються наступні підходи:

- а) витратний, порівняння продажів (аналоговий), прибутковий;
- б) аналітичний, методичний, прибутковий;
- в) методичний, прибутковий, витратний;
- г) макроекономічний, мікроекономічний, мезоекономічний;
- д) немає правильної відповіді.

25. В теорії структури капіталу виокремлюють такі теоретичні концепції:

- а) традиційна концепція, концепція індивідуальності, компромісна концепція, концепція протиріччя інтересів;
- б) традиційна концепція та концепція індивідуальності;
- в) компромісна концепція та концепція протиріччя інтересів;
- г) традиційна концепція та концепція протиріччя інтересів;
- д) немає правильної відповіді.

26. Вставте пропущене слово. Під гудвілом слід розуміти ділову репутацію підприємства, його ..... актив, вартість якого створюється завдяки управлінському мистецтву, позиціям на ринку та успішному впровадженню нових технологій.

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

27. Товариство може сплачувати дивіденди:

- а) грошовими коштами;
- б) грошовими коштами та цінними паперами;
- в) облігаціями;
- г) в будь-якій формі.

28. Спеціальні дивіденди – це дивіденди, які:

- а) пов'язані з певними подіями, що відбулись у фінансовій діяльності;
- б) підприємство виплачує нерегулярно, за певних обставин;
- в) пов'язані з реалізацією частини майна корпорації;
- г) виплачуються наприкінці кожного кварталу.

29. Яка дивідендна політика полягає у виділенні однієї і тієї самої абсолютної величини дивідендів із розрахунку на одну акцію:

- а) нульового дивіденду;
- б) фіксованого дивіденду;
- в) фіксованого дивіденду з преміальними виплатами;
- г) 100% дивіденду.

30. Згідно з якою теорією дивідендної політики грошові виплати визначаються рівнем залежності менеджменту від власників корпоративних прав:

- а) податкових переваг;
- б) синиці в руках;
- в) Ла Порта;
- г) агентських витрат.

31. Відношення чистого прибутку до кількості звичайних акцій в обігу є коефіцієнтом:

- а) дивідендних виплат на 1 звичайну акцію;
- б) чистого прибутку на 1 звичайну акцію;

- в) кратності покриття дивідендів прибутком;
- г) дивідендних виплат.

32. Метод гнучкої дивідендної політики прив'язує розмір грошових дивідендних виплат до абсолютної величини фінансових результатів підприємства у звітному фінансовому періоді, за який виплачуються дивіденди, шляхом затвердження незмінного коефіцієнта дивідендних виплат.

- а) так;
- б) ні.

33. В Україні виплата дивідендів здійснюється лише з нерозподіленого прибутку в обсязі, встановленому рішенням загальних зборів акціонерного товариства.

- а) так;
- б) ні.

34. Оперативний фінансовий контролінг включає:

- а) бюджетний контролінг;
- б) систему раннього попередження та регулювання;
- в) довгострокове регулювання;
- г) складання бюджету реалізації;
- д) визначення основних немонетарних фінансових цілей.

35. Система раннього попередження та реагування включає:

- а) визначення індикаторів раннього попередження;
- б) розрахунок граничних значень індикаторів і безпечних інтервалів їх зміни;
- в) бенчмаркінг;
- г) бюджетний контроль;
- д) бюджетування.

36. Основні функції контролінгу – це:

- а) залучення капіталу;
- б) інформаційне забезпечення та планування;
- в) контроль та координація;
- г) управління кредиторською та дебіторською заборгованістю;
- д) управління грошовими потоками.

37. Дискримінантний аналіз:

- а) може бути однофакторним і багатфакторним;
- б) є методом прогнозування фінансових результатів;
- в) використовується у процесі прогнозування банкрутства;
- г) використовується при розрахунку точки беззбитковості;
- д) є складовою АВС – аналізу.

38. Перманентний, безперервний процес порівняння товарів (робіт, послуг), виробничих процесів, методів та інших параметрів досліджуваного підприємства (структурного підрозділу) з аналогічними об'єктами інших підприємств чи структурних підрозділів – це.....

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

39. АВС-аналіз застосовують при вирішенні таких основних завдань:

- а) оптимізація товарно-матеріальних запасів;
- б) розрахунок суми покриття;

- в) прогнозування банкрутства;
- г) виявлення резервів зниження затрат сировини, матеріалів;
- д) забезпечення координації системи бюджетів на підприємстві.

40. Зовнішнім чинником ризику є такий елемент:

- а) якість маркетингових досліджень;
- б) схильність керівництва до ризику;
- в) взаємодія з партнерами;
- г) стратегія підприємства.

Приклади розв'язання задач

Задача 1

Фірма планує фінансування нової програми з розширення виробничої діяльності через залучення фондів у таких пропорціях (розподіл відповідає поточній структурі капіталу):

- а) довгостроковий борг — 30 %;
- б) привілейовані акції — 10 %;
- в) випуск нових звичайних акцій — 20 %;
- г) нерозподілений прибуток — 20 %;
- д) амортизація — 20 %.

Витрати, пов'язані з випуском і передплатою на акції, не враховуються. Боргові інструменти будуть випущені з купонною ставкою 12 %; дивіденди за привілейованими акціями — 9 %. Поточна ціна акції — 50 дол., ціна нової випущеної акції — 45 дол. Поточний дивіденд на 1 акцію — 2,25 дол. У майбутньому на зростання дивідендів впливатиме 10 %-на інфляція. Ставка корпоративного податку — 40 %. Визначте середньозважену ціну капіталу фірми WACC.

Розв'язання:

1. Знаходимо питому вагу кожного із джерел у загальній сумі за мінусом амортизації, яка є результатом внутрішнього руху фондів:

- довгостроковий борг $30 / 80 = 37,5 \%$;
- привілейовані акції $10 / 80 = 12,5 \%$;
- нові звичайні акції $20 / 80 = 25 \%$;
- нерозподілений прибуток $20 / 80 = 25 \%$.

2. Передбачувана дохідність звичайної нової акції:

$$2,25 / 45 = 0,05 + 0,1 \text{ (інфляційна ставка)} = 0,15 = 15 \%$$

3. Дохідність обігової акції:

$$2,25 / 50 + 0,1 = 14,5 \%$$

4. Знаходимо зважену ціну кожного джерела, підсумовуємо та дістаємо WACC.

$$37,5 \cdot 0,12 \cdot (1 - 0,4) = 2,7 \%$$

$$12,5 \cdot 0,09 = 1,125 \%$$

$$25,0 \cdot 0,15 = 3,75 \%$$

$$25,0 \cdot 0,145 = 3,625 \%$$

Середньозважена ціна капіталу становить 11,2 %.

Задача 2

Акціонерне товариство з метою залучення фінансових ресурсів випускає цінні папери : 10000 облігацій і 10000 акцій, у тому числі 5000 привілейованих акцій. Номінальна вартість облігацій складає 200 грн., термін – 5 років, дохід – 10% річних. Номінальна вартість акції складає 200 грн., дивіденди за привілейованими акціями – 11 % річних.

Обчисліть розмір доходів за цінними паперами, якщо прибуток акціонерного товариства у 2017 році склав 360000 грн., а у 2018 р. – 460000 грн.

Розв'язання:

Дохід за цінними паперами виплачується у такій черговості:
спочатку виплачуються відсотки за облігаціями;
потім – дивіденди за привілейованими акціями;
потім – дивіденди за простими акціями

3. Прибуток, що спрямовується на виплату дивідендів за простими акціями
2017 рік 360 тис.грн. (прибуток) -
(виплата % за облігаціями) -200 тис.грн
(виплата % за привілейованими акціями) = 110 тис. грн.
50 тис. грн.
Дивіденди на одну просту акцію 50тис.грн./5 тис. акцій=10 грн.
2018 рік 460 тис.грн. (прибуток) -
(виплата % за облігаціями) 200 тис.грн.
(виплата % за привілейованими акціями) =110 тис. грн
150 тис. грн.
Дивіденди на одну просту акцію 150тис.грн./5 тис. акцій=30 грн.

Задача 3

Номинал акції складає 500 грн.,
дивіденд дорівнює 20%.
Позичковий відсоток дорівнює 10% річних.
Обчисліть курс акції та її ринкову вартість.
Визначте загальний дохід і прибуток від продажу 5000 акцій за ринковою вартістю.

Розв'язання:

1. Курс акції = дивіденд / позичковий % * 100% = 20% / 10% * 100% = 200%
2. Тобто, вартість акції збільшиться в 2 рази
Тоді, ринкова вартість = 500 грн. * 2 = 1000 грн.
3. Дохід від продажу акцій:
- за номінальною вартістю 500 грн. * 5000 акцій = 2500 тис. грн.
- за ринковою вартістю 1000 грн. * 5000 акцій = 5000 тис. грн.
4. Прибуток від продажу 5000 тис. грн. - 2500 тис. грн. = 2500 тис. грн..

Задача 4

Акціонерне товариство випустило 1 тис. привілейованих акцій номіналом 10 тис. грн.
Мінімальний річний дивіденд при емісії акцій був оголошений на рівні 25 % від їх номіналу.

Визначити мінімальну суму, що товариство повинне буде виплачувати щорічно у вигляді дивіденду по привілейованих акціях .

Розв'язання:

Дивіденд на 1 акцію $10000 * 0,25 = 2500$ грн.
Дивіденди на всі акції $1000 * 2500 = 2500$ тис. грн.

Задача 5

Банк оголосив, що дивіденди по його акціях за рік склали 200% річних по звичайних акціях і 300% річних по привілейованих акціях.

Визначити суму дивіденду на одну привілейовану акцію номіналом 5 тис. грн. і одну звичайну акцію номіналом 1 тис. грн.

Розв'язання:

Дивіденди:
на одну привілейовану акцію
 $300\% * 5000 \text{ грн.} / 100\% = 15000 \text{ грн.}$
на одну звичайну акцію
 $200\% * 1000 / 100\% = 2000 \text{ грн.}$

Задача 6

У річному звіті банківської корпорації «Signet» (США) за 2013 рік наведено наступні дані на одну акцію (у доларах):

ціна по книгах – 27,67;

діапазон ринкових цін протягом року - 33,275 - 8,125;

дохід на одну акцію – 1,56.

Визначити діапазон зміни протягом року цінності акції та коефіцієнти котирування.

Розв'язання:

1.Цінність акції протягом року становила

від $8,125/1,56=5,08$

до $33,275/1,56 = 21,394$

Коефіцієнти котирування знаходився в межах:

від $8,125/27,67=0,294$

до $33,275/27,67=1,203$

Задача 7

Обчисліть курс акції та її ринкову вартість, якщо номінальна ціна акції складає 1000 грн., дивіденд дорівнює 26 %, а позичковий відсоток складає 18% річних.

Розв'язання:

1.Курс акції = дивіденд / позичковий % * 100% = $26\% / 18\% * 100\% = 144,44\%$

2.Ринкова вартість = $1000 \text{ грн.} * 1,4444 = 1444,4 \text{ грн.}$

Задача 7

За ринковою вартістю продано 1000 акцій.

Номінал акції складає 10 грн.,

дивіденд дорівнює 15 % річних.

Позичковий % дорівнює 5%

Обчисліть курс акції, її ринкову вартість і дохід від продажу.

Розв'язання:

1.Курс акції = дивіденд / позичковий % * 100%

$15\% / 5\% * 100\% = 300\%$

2.Ринкова вартість = $10 \text{ грн.} * 3 = 30 \text{ грн.}$

3. Дохід від продажу $1000 * 30 \text{ грн.} = 30 \text{ тис. грн.}$

Задача 8

Припустимо ринок з абсолютною конкуренцією без корпоративних та індивідуальних податків. Дохід компаній А і В однаковий і становить Р. Різниця між компаніями полягає лише в різних структурах капіталу. Компанія А фінансується тільки за рахунок власного капіталу, а В обслуговує позику і сплачує за нього 100 дол. щорічно в вигляді відсотків. Інвестор Х купує 10% акцій компанії А.

а) Визначте, який дохід інвестора?

б) Яка стратегія може забезпечити аналогічний пункту (а) результат?

в) Припустимо, що інвестор Y купує 10% акцій компанії В.

Які будуть його доходи?

г) Яка стратегія може забезпечити аналогічний пункту (в) результат?

Розв'язання:

а) Дохід інвестора = $0,1P$.

б) Альтернативна стратегія: купити 10% акцій компанії В і 10%

її боргових зобов'язань: дохід інвестора = $0,1 (P-100) + 0,1 \cdot 100 = 0,1P$.

в) Дохід інвестора = $0,1 (P-100)$.

г) Альтернативна стратегія: купити 10% акцій компанії А і

взяти в борг суму, рівну 10% боргових зобов'язань компанії У: дохід інвестора = $0,1P - 0,1 \cdot 100 = 0,1(P-100)$.

Приклади задач

Задача 1

Припустимо ринок з абсолютною конкуренцією без корпоративних та індивідуальних податків. Дохід компаній А і В однаковий і становить Р. Різниця між компаніями полягає лише в різних структурах капіталу. Компанія А фінансується тільки за рахунок власного капіталу, а В обслуговує позику і сплачує за нього 100 дол. щорічно в вигляді відсотків. Інвестор Х купує 10% акцій компанії А.

- а) Визначте, який дохід інвестора?
- б) Яка стратегія може забезпечити аналогічний пункту (а) результат?

Задача 2

Акціонерне товариство випустило 10 тисяч привілейованих акцій номіналом 100 грн. Мінімальний річний прибуток при емісії акцій було оголошено рівним 25% від їх номіналу. Чистий прибуток товариства складає 500000 грн. Визначити мінімальну суму, яку товариство повинно сплатити кожного року у вигляді дивідендів за привілейованими акціями та прибуток на прості акції.

Задача 3

Корпорація «Марвілл Той» використовує спеціальний верстат, куплений 2 роки тому. Амортизація нараховувалась прямолінійно, залишкова вартість становить 500 дол.; машина буде в експлуатації ще 6 років. Її поточна бухгалтерська вартість – 2600 дол. Верстат може бути проданий за 3000 дол., отже, річні амортизаційні витрати $(2600 - 500) / 6 = 350$ дол. Корпорація планує замінити верстат; новий коштуватиме 8000 дол., термін експлуатації – 6 років, залишкова вартість 800 дол. За прийнятою класифікацією верстат належить до 5–го класу, і на нього не поширюється право інвестиційного податкового кредиту. Нова машина дозволить збільшити випуск продукції, продаж зросте на 1000 дол. щорічно, операційні витрати знизяться на 1500 дол. у рік. Новий верстат потребуватиме збільшення товарно-матеріальних запасів на 2000 дол., стаття «Кредитори» має зрости на 500 дол.; компанія платить податок за ставкою 40 %, вартість капіталу 15 %. Визначте, чи потрібно замінювати стару машину на нову.

Задача 4

ПАТ «Емітент» випустило та розмістило на ринку цінних паперів 60 тис. облігацій із нульовим купоном номінальною вартістю 25 грн. кожна. Термін обігу облігацій дорівнює п'ять років. Облігації розміщувалися з дисконтом за курсом емісії 78 %.

Задача 5

Статутний капітал акціонерного товариства 30000 грн. Акціонерним товариством усього продано 3000 шт. акцій, у т. ч. звичайних – 2700 шт. і 19 привілейованих – 300 шт. Прибуток, що спрямовується на виплату дивідендів склав 6300 грн. За привілейованими акціями затверджена фіксована ставка в розмірі 30 %. Визначити розмір дивідендів на кожен привілейовану та звичайну акцію.

Задача 6

Публічне акціонерне товариство «Астара» випустило 1 тисячу привілейованих акцій номіналом 10 грн. Мінімальний річний прибуток при емісії акцій було оголошено рівним 25% від їх номіналу. Чистий прибуток товариства складає 5000 грн. Визначити мінімальну

суму, яку товариство повинно сплатити кожного року у вигляді дивідендів за привілейованими акціями та прибуток на прості акції.

Задача 7

Здійсніть розрахунки приведеної вартості податкового захисту за процентними виплатами за трьома наступними випусками облігацій (розглядаються тільки корпоративні податки). Гранична податкова ставка 34 %. Випуски облігацій мають такі умови:

- а) запозичені кошти в розмірі 2000 дол. терміном на 1 рік під 8 %;
- б) запозичені кошти в розмірі 2000 дол. терміном на 5 років під 8 % (основна сума боргу сплачується після закінчення терміну);
- в) безтермінові запозичені кошти в розмірі 1000 дол. під 7 %.

Задача 8

Фірма планує фінансування нової програми з розширення виробничої діяльності.

Джерелами фінансування є:

- а) довгостроковий борг — 40 %;
- б) привілейовані акції — 10 %;
- в) випуск нових звичайних акцій — 20 %;
- г) нерозподілений прибуток — 20 %;
- д) амортизація — 10 %.

Витрати, пов'язані з випуском акцій, не враховуються. Боргові інструменти будуть випущені з купонною ставкою 11 %; дивіденди за привілейованими акціями — 9 %. Поточна ціна акції — 50 дол., ціна нової випущеної акції — 45 дол. Поточний дивіденд на 1 акцію — 2,25 дол. У майбутньому на зростання дивідендів буде чинити вплив 10 %-на інфляція. Ставка корпоративного податку — 40 %.

Визначте середньозважену ціну капіталу.

Задача 9

Корпорація N не має боргу, її фінансове становище таке:

1. активи — 3 000 000 дол.;
2. прибуток до сплати податків і процентів — 500 000 дол.;
3. ціна акціонерного капіталу K_s — 10 %;
4. ціна акції P_0 — 15 дол.;
5. випущено акцій — 200 000 шт.;
6. податкова ставка T — 40 %.

Фірма має намір випустити облігації й одночасно викупити частину акцій. Якщо в неї з'явиться борг у 900 тис. дол., то ціна її капіталу K_s зростає до 11 %, що відбиває збільшений ризик. Облігації можуть бути продані за ціною K_d — 7 %. Фірма є стабільною, розширення виробництва не передбачається. Увесь прибуток розподіляється на дивіденди, прибуток сталий.

Визначте:

- 1) який вплив чинить фінансовий леверидж;
- 2) ціну акції;
- 3) зміну прибутку на акцію після зміни структури капіталу;
- 4) середньозважену ціну капіталу;
- 5) коефіцієнт кратності покриття процентів прибутком.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС Магістр Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»	Кафедра Фінансів 2023-2024 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ	Затверджую В.о. зав. кафедри (підпис) Лемішко О.О. (ПБ) _____2023 р.
Екзаменаційні запитання			
1. Сутність корпоративних фінансів. Порівняльна характеристика функцій державних і корпоративних фінансів.			
2. Задача Акціонерне товариство випустило 10 тисяч привілейованих акцій номіналом 100 грн. Мінімальний річний прибуток при емісії акцій було оголошено рівним 25% від їх номіналу. Чистий прибуток товариства складає 500000 грн. Визначити мінімальну суму, яку товариство повинно сплатити кожного року у вигляді дивідендів за привілейованими акціями та прибуток на прості акції.			
Тестові завдання різних типів			
1. Збільшення власного капіталу корпорація може досягнути за рахунок: а) зростання довгострокових зобов'язань; б) зростання кредиторської заборгованості; в) реінвестування прибутку; г) емісія корпоративних цінних паперів; д) зростання дивідендних виплат.			
2. Концепція ефекту оперативного важеля стосується наступного виду діяльності: а) фінансової; б) поточної; в) інвестиційної; г) фінансово-інвестиційної; д) усіх вказаних видів діяльності.			
3. Вставити визначення: Корпорація — _____			
4. Основними цілями зменшення статутного капіталу є а) одержання санаційного прибутку; б) підвищення платоспроможності корпорації; в) збільшення номінальної вартості корпоративних прав; г) зменшення ринкової вартості корпоративних прав.			
5. Встановити відповідність			
	Автор		Сутність
1	Д. Каннеман, А. Тверські	А	обґрунтована теорія (prospecttheory), яка позначається також як «нова теорія очікувань» або «теорія вибору»: Індивіди є більш чутливими до втрат, ніж до вигравів. Це означає, що для економічних суб'єктів є більш важливим уникнення збитків, ніж отримання прибутків. Індивіди готові нести набагато вищі ризики для збереження існуючої ситуації (status-quo), порівняно з ризиками, пов'язаними зі зміною існуючого стану справ.
2	Ф. Модільяні, М. Міллером	Б	доведено, що вкладання заданого обсягу капіталу в один об'єкт інвестицій є більш ризиковим, ніж інвестування цієї ж суми в різні об'єкти (диверсифікація). Портфель інвестицій буде вважатися оптимальним, якщо, з одного боку - за однакового рівня

			прибутковості не існує будь яких-інших інвестиційних можливостей з меншим рівнем ризику; з другого - не існує інших, більш прибуткових інвестиційних портфелів, які характеризуються таким же рівнем ризику. (Несистематичні ризики).
3	Г. Марковіц	В	обґрунтовано теорему, яка характеризує причинно-наслідкові зв'язки між ринковою вартістю підприємства (його корпоративними правами), структурою та вартістю капіталу.
4	В. Шарп, Дж. Літнер, Дж. Моссін (Capital Asset Pricing Model = CAPM)	Г	визначення теоретичної ціни на <u>європейські опціони</u> , яка передбачає, що якщо <u>базовим активом</u> торгують на ринку, то його ціна неявним чином встановлюється самим ринком. Залежно від коливання активу, ціна на нього зростає або знижується, що прямо пропорційно впливає на вартість опціону. Таким чином, якщо відома вартість опціону, то можна визначити рівень очікуваної ринком волатильності.
5	Блек, Шоулз	Д	Доведено, що ціна окремих капітальних активів залежить від очікуваної рентабельності та ризику. Обґрунтовано процес формування ринкової ціни окремих цінних паперів (інших об'єктів реальних і фінансових інвестицій) за умов досконалого ринку капіталів та з урахуванням систематичного ризику, який не підлягає диверсифікації.
<p>6. Ринкова капіталізація корпорації - це</p> <p>а) сумарна ринкова вартість акцій корпорації; б) сумарна номінальна вартість акцій корпорації; в) ринкова дооцінка капіталу корпорації; г) ринкова вартість капіталу корпорації.</p>			
<p>7. Вставте пропущений термін.</p> <p>.....— напрямок фінансів, який досліджує вплив інформації на поведінку учасників ринку капіталів за різних рамкових умов з метою прогнозування та управління поведінкою учасників фінансових відносин</p>			
<p>8. Операційний леверидж відображає:</p> <p>а) залежність вартості грошових потоків від зростання прибутку; б) різницю між сьогодишньою вартістю грошових потоків, отриманих від проектних інвестицій, і реальними витратами на здійснення проекту; в) операційну залежність зростання прибутку від постійних активів і пов'язаних з ними постійних витрат виробництва; г) зменшення пропозиції облігацій на ринку</p>			
<p>9. Преференції, які надаються власникам привілейованих акцій, можуть полягати:</p> <p>а) одержанні певних переваг при розподілі прибутку та виплаті дивідендів; б) додаткові права при розміщенні нових акцій; в) автоматичне обрання до наглядової ради; г) повернення внесків у статутний капітал без урахування заперечень кредиторів.</p>			
<p>10. Головна економічна особливість корпоративної форми організації підприємництва полягає в тому, що:</p> <p>а) існує реальна можливість залучення інвестиційних ресурсів; б) відсутні обмеження майнової відповідальності власників; в) існує можливість ефективного регулювання переміщення пайової участі через купівлю-продаж акцій; г) це закінчена форма відокремлення власності від управління й економічно та юридично відособлена від її засновників та учасників.</p>			

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Методи викладання навчальної дисципліни «Корпоративні фінанси» сприяють вирішенню таких задач:

– у сфері навчання – засвоєння основ знань про сучасні корпоративні фінанси, принципи і закономірності функціонування та розвитку;

– у сфері самосвідомості – усвідомлення свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;

– у сфері мотивації – розвиток інтересу до проблем корпоративних фінансів, постійної потреби в економічному знанні, прагнення у цивілізованому підприємстві, що має стати засобом соціального захисту, полегшити вирішення проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до ринку.

9. Форми контролю.

Відповідно до «Положення про екзамен та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого вченою радою НУБіП України 26 квітня 2023 року, протокол № 10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисципліни викладається упродовж двох семестрів, поділений на чотири модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля здійснюються у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестровий контроль з дисципліни «Фінансовий контролінг» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи R_{nr} (не більше 70 балів).

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

1. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
Відмінно 90 - 100	Відмінно	зараховано
74 - 89	Добре	
60 - 73	Задовільно	
0 - 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи R_{nr} (до 70 балів): $R_{дис} = R_{nr} + R_{ат}$.

11. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Електронний навчальний курс на платформі НУБіП України
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1940>

2. В.П. Горюховий, Ю.В. Біляк. Основи корпоративного управління. Навчальний посібник. К: Каравела, 2020. 372 с.
3. Ю.В. Біляк. Корпоративні фінанси. Навч. Посібник. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України 2022. 478 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бабіченко В. В. Корпоративні фінанси в інформаційній економіці: детермінанти і пріоритети розвитку в Україні: дис.д-ра. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2016. 405 с.
2. В.П. Горюховий, Ю.В. Біляк. Основи корпоративного управління. Навчальний посібник. К: Каравела, 2020. 372 с.
3. Грідчина М.В. Управління фінансами акціонерних товариств: Навч. посіб. К.: А.С.К., 2005. 384 с.
4. Давиденко Н.М. Корпоративне управління в акціонерних товариствах. Монографія. К.: Тов «Пан Тот», 2011. 356 с.
5. Шапошников К.С. Креативне корпоративне управління: теорія і практика. Херсон: Видавництво ХДУ, 2010. 256 с.
6. Мальська М.П. Корпоративне управління: теорія і практика. К.: Центр учбової літератури, 2012, 360 с.
7. Мостенська Т.Л. Корпоративне управління: Підручник. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2011. 400с.
8. Птащенко Л.О. Управління корпоративними фінансами: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 296 с.
9. Шморгун Л. Г. Корпоративне управління. К.: ВПЦ Київський університет, 2012. 247 с.
10. Штерн Г.Ю. Корпоративне управління: Навч.посібник, Харків ХНАМГ, 2008. 273 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний портал Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zp>
2. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної Митної служби України URL: <https://customs.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
5. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
6. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: <http://www.uaib.com.ua>.
7. Система розкриття інформації на фондовому ринку України URL: www.smida.gov.ua.
8. Принципи корпоративного управління ОЕСР (OECD Principles of Corporate Governance) URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=36989>
9. Бібліотека НУБіП України та її депозитарій URL: http://irb.nubip.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_14/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=NUBIP&P21DBN=NUBIP&LNG

